

Een bulletin uitgegeven
voor de bewoners van Frederiksoord
en omgeving

DE STAR

redactie@de-star.nl
www.de-star.nl

Hernieuwde uitgave
Jaargang 15 · Uitgave 1 · Maart 2021

Nog steeds in de greep van het coronavirus Frederiksoord Nu

FREDERIKSOORD – Het coronavirus houdt ook onze gemeenschap nog steeds in zijn greep. Voor velen is het een moeilijke tijd. We zijn beperkt en moeten met creativiteit improviseren om er het beste van te maken. Toch gaan ook dingen gewoon door, soms anders.

Een geplande voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd door de ondernemersorganisatie Weldadig Oord werd in korte tijd omgezet in een online liveuitzending. In een twee uur durende bijeenkomst passeerden op vlotte wijze alle belangrijke ontwikkelingen in de Koloniën van Weldadigheid de revue. Het was een prima initiatief.

Twee belangrijke conclusies vragen extra aandacht. Om het verhaal van Johannes van den Bosch zo goed mogelijk te beheren en uit te dragen is intensieve samenwerking

tussen de voormalige koloniën op alle niveaus een voorwaarde. Niet alleen samenwerking tussen de musea, dorpsverenigingen en ondernemers in de verschillende koloniën, maar ook op bestuurlijk niveau. De ondernemers nemen op dit ogenblik het voortouw.

Vanwege de reisbeperkingen bleek afgelopen zomer dat veel Nederlanders Drenthe ontdekt hebben, dus ook Frederiksoord, Veenhuizen en Willemsoord. De prettige drukte in de dorpen lijkt een opmaat voor, wat we mogen verwachten na erkenning als Werelderfgoed. Behalve bezoek aan de (binnen- en buiten) musea in Frederiksoord en Veenhuizen is er voor toeristen in de ruime omtrek met drie nationale parken veel te beleven. Er moet voorkomen worden dat iedereen tegelijkertijd dezelfde plekken bezoekt. Daarom is het belangrijk voorwaarden te scheppen

om tot goede spreiding van de bezoekers over de gehele regio te komen. De ondernemers zijn daar al druk mee bezig.

In deze Star vindt u een samenvatting van de bijeenkomst op 26 januari. De uitzending is nog terug te zien op www.weldadigoord.tv.

Tot nu toe had het nieuws in De Star vooral betrekking op Frederiksoord, Wilhelmina-oord en directe omgeving. Als redactie hebben we besloten om in de toekomst ook meer aandacht te geven aan de andere voormalige Koloniën van Weldadigheid. De historische foto is een oude prent van café De Steen in Willemsoord, tegenwoordig Eethuys De Steen. Uitbater Arjan Stroeve speelt een centrale rol in de promotie van het verhaal van Johannes van den Bosch in Willemsoord.

We wensen u weer veel leesplezier.

De stand van zaken in de voormalige koloniën

FREDERIKSOORD – De Stichting Weldadig Oord (SWO) organiseerde op 26 januari een online bijeenkomst, samen met de Maatschappij van Weldadigheid (MvW) en Museum De Proefkolonie. Andries Ophof (voorheen RTV Drenthe) leidde op de zijn bekende vlotte wijze deze bijeenkomst. De kijkers konden via een chatbox vragen stellen.

Peter Sluiter (De Proefkolonie en Gevangenis­museum, Veenhuizen) vertelde dat - ondanks een gedwongen sluiting van 17 weken - het in 2019 geopende museum De Proefkolonie geheel levensvatbaar is gebleken. In de zomer werden 21.000 bezoekers geteld. Vanwege de kleinere groepen die tegelijk naar binnen mochten, was het museum ook in de avonden open. Belangrijker was dat de bezoekers enthousiast waren over de wijze waarop het verhaal van de MvW werd verteld.

Het erfgoedmuseum bleek ook duidelijk een startpunt voor het beleven van de omgeving: Wanneer je het museum hebt bezocht, begrijp je het cultuurlandschap van de koloniën.

Met financiële steun van de MvW, de Gemeente en de Provincie kon het jaar zonder verlies worden afgesloten. Voor 2021 is de belangrijkste vraag wanneer het museum weer open mag.

Het was in de zomer druk in Frederiksoord. Veel mensen ontdekten de schoonheid van Drenthe en het verhaal daarbij. De voormalige landbouwkolonies kregen het Europees Erfgoedlabel. Wanneer deze toeloop een voorbode is voor het predicaat UNESCO Werelderfgoed, betekent dit onder meer dat nagedacht moet worden over extra horeca voorzieningen. In juli 2021 wordt de beslissing van de UNESCO verwacht. Een interessante waarneming is dat de drukte op de parkeerplaats van het Huis van Weldadigheid werkte als een magneet op de nieuwsgierigheid van de passerende toerist. Bij de definitieve inrichting van de parkeerplaats zou deze economische uitstraling vanaf de straat zichtbaar moeten blijven. Ondanks dat vanwege de lockdown alles is gesloten, blijft men het gebied bezoeken om te wandelen of te fietsen. Het Kolonie Informatie Punt (KIP) bij het museum wordt druk bezocht.

Directeur Minne Wiersma van de MvW vertelde dat met huurders en pachters, die door de Covid beperkingen in de problemen kwamen, een regeling is getroffen. Financieel is dat voor de MvW een lastige opgave,

omdat de MvW geen beroep kan doen op ondersteuning van de overheid. Daarnaast zijn de geplande werkzaamheden in 2020 gewoon doorgegaan. Lanen en bossen zijn veilig gemaakt. Ruim 4000 bomen zijn gesnoeid. De eerste Off-grid ready woning werd gerealiseerd en de renovatie van een oude koloniewoning werd gestart.

Wiersma zou meer panden willen renoveren, maar ook hier moeten eerst middelen voor worden gevonden.

Ook in 2021 wordt doorgegaan met het opknappen en versterken van het landschap. Natuur en cultuur vormen hier een twee-eenheid. In de bossen zal de diversiteit meer worden bevorderd. De directie van het Ministerie van LNV heeft - na een bezoek aan de MvW - een subsidiepot opengesteld voor het opknappen van 12 kleinere natuurterreinen.

Ingrid Mascini (marketing en communicatie) wees op het belang van de samenwerking, zowel in de eigen regio, als ook met de andere voormalige koloniën, Veenhuizen, Willemsoord, Ommerschans, en ook met andere regio's in Drenthe en Noord West Overijssel. De samenwerking met Veenhuizen is veel intensiever geworden. De Proefkolonie en het Gevangenis­museum hebben combitickets en er zijn meerdaagse fietsarrangementen tussen beide koloniën. Op verschillende niveaus wordt aan gebieds­promotie gewerkt. In afwachting van het Wereld Erfgoed predicaat staat de bebording van de omgeving al klaar in de opslag. Andere initiatieven om Frederiksoord en de koloniën onder de aandacht te brengen zijn een streekgids in het blad Fiets Actief, het magazine 'Op weg naar wereld erfgoed', artikelen in de landelijke pers en media, sociale media en online marketing, een YouTube video van Marketing Drenthe en een scheurblok met geïllustreerde plattegronden en wandelroute van Frederiksoord.

Op het niveau van de ondernemers is ook een toenemende samenwerking te bespeuren. SWO is een samenwerkingsverband van ondernemers in Frederiksoord, Wilhelminaord, Willemsoord, Noordwolde, Vlederveen, Doldersum en Zorgvlied. Voorzitter Bob Veldman verwijst naar de in 2019 opgestelde Toekomstvisie. Hierin wordt gesteld dat het toeristisch aanbod in de regio moet worden versterkt, bijvoorbeeld met het stimuleren van een meerdaags verblijf voor fietsers, wandelaars, ruiters, gezinnen & groepen, waarbij de gemeenschappelijke noemer de interesse voor natuur, cultuur en historie is. Onder deze doelgroepen vallen nadrukkelijk ook mensen met een beperking. Belangrijk element in het streven van SWO is het bevorderen van de beleving in het gebied, het buitenmuseum. In het afgelopen jaar zijn meerdere projecten opgestart, zoals de inrichting van het oude schooltje, het koloniehuisje (met vrijwillige amateur acteurs). Het schooltje trok afgelopen jaar al 6.500 bezoekers. Vanuit SWO werd een nieuwe Stichting Tuinen van de Tuinbouwschool in het leven geroepen die in samenwerking met Ruud Slot, de eigenaar van de opstallen, en de MvW de tuinpercelen wil herstellen en onderhouden. De zes hectare tuinen zijn een ruwe diamant in het hart van Frederiksoord. Het arboretum en het pinetum - als voorbeeld - bevatten voor Nederland unieke bomen. De belangstelling onder voormalige tuinhazen om vrijwilliger te worden, is verrassend groot. De tuinen zijn gratis toegankelijk op een uitgezette wandelroute. De plannen van zorgondernemer Ruud Slot voor een vitaliteitscentrum liggen bij de gemeente ter goedkeuring. De plannen omvatten zowel een hotel, restaurant en woonvormen die met gezondheidsbevordering te maken hebben. Instanties, zoals de

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, moeten hierover nog een oordeel geven. De hoop is dat volgend jaar zomer de eerste spade in de grond gaat. Voor die tijd komt er nog een voorlichtingsmoment voor de inwoners van Frederiksoord. Op het terrein zijn kunstenaars actief en startups voor productie van gezond en duurzaam voedsel. En er is een makkerstuint.

Het doel is te komen tot een duurzame voedselproductie met een verdienmodel voor de landbouwers.

Het project Makker van een Akker is een leerzaam traject. Behalve het in beeld brengen van de oude akkerstructuur, is het een aanzet tot productie van duurzame streekproducten. Afgelopen jaar was een pioniersjaar, waarin vooral ervaring werd opgedaan. Vragen moesten worden beantwoord over welk gewas, op welke akker en welke afnemers er te vinden zijn. Op 14 hectare grote en kleine akkers werden boekweit, koolzaad, uien en courgettes verbouwd. De courgettes en de uien werden in Coop supermarkten in de omgeving verkocht en geleverd aan restaurants in Frederiksoord en Veenhuizen. Koolzaadolie en boekweitmeel worden als streekproduct aangeboden. De streekproducten uit de kolonie kregen een eigen merknaam: Kolonie Erfgoed. In 2021 wordt op de akkers ook emmertarwe gezaaid. Het doel is te komen tot een duurzame voedselproductie met een verdienmodel voor de landbouwers. Bij Hoeve Koning Willem III is een winkel ingericht en de producten zijn te bestellen op www.kolonieerfgoed.nl. Bij deze kolonieboerderij kan worden overnacht in vier luxe appartementen. In de stal van de oude hoeve wordt een educatie project opgezet over de landbouw toen en nu.

Willemsoord is een belangrijke toegangspoort naar het gebied van de MvW, een toeristisch opstappunt voor een verkenning van de koloniën. Arjan Stroeve is een van de initiators van de activiteiten in deze voormalige kolonie. In zijn Eethuys De Steen kan je niet alleen gerechten krijgen, die verwijzen naar de geschiedenis van de MvW, de bezoeker kan ook een virtual reality belevenis meemaken, een audiotour en voor kinderen is er een thematische speeltuin. Er wordt veel gebruik gemaakt van de fietsroute Weldadig Rondje. Een nieuw project is de toposcoop, een drie dimensionaal info bord dat de geschiedenis van de MvW weergeeft. Het motto van Arjan is: 'Wanneer het in Frederiksoord of Giethoorn regent, druppelt het in Willemsoord'.

Loes Talens van hotel-restaurant Bitter en Zoet in Veenhuizen bevestigt dat de intensievere samenwerking resultaten oplevert. Haar gasten gaan steeds vaker ook naar Frederiksoord en omgekeerd krijgt ze mensen die

eerst in Frederiksoord waren. Ze is enthousiast over het uitwisselen van streekproducten. De samenwerking tussen SWO en de ondernemersvereniging Veenhuizen Boeit moet nog intensiever worden. Opmerkelijk is dat zowel in Veenhuizen als in Frederiksoord steeds meer Belgen op bezoek komen. Ook in België dringt het verhaal van de MvW door.

In Frederiksoord is bij de Vrijboerhoeve (naast het museum) met twee lokale ondernemers een fietstransferium gestart. Hier kunnen alle mogelijke fietsvoorzieningen, al dan niet met e-ondersteuning, worden gehuurd. Een fietsroute naar keuze wordt bijgeleverd. Ook meerdaagse arrangementen voor een ontzorgde fietsvakantie zijn mogelijk. Er komen dependances in Willemsoord (Eethuys De Steen) en in Doldersum (Grenzeloos en zo). Er is overleg met het station in Steenwijk en het Vlechtmuseum in Noordwolde. Er zijn themafietsroutes met een verhaal ontwikkeld welke langs de bijzondere locaties in het gebied voeren, maar ook naar de horeca. Ingrid Mascini wil dit met fiets cross-overs naar geheel Drenthe en Noord West Overijssel uitbreiden. Bij de toenemende belangstelling is het erg belangrijk dat er zo veel mogelijk spreiding van bezoekers komt.

Het Kolonie Informatie Punt (KIP) is een digitale informatie zuil, waar de toerist alle mogelijke informatie over het gebied kan krijgen. Het initiatief is begonnen in Willemsoord en er staat nu ook een KIP bij De Proefkolonie en bij Grenzeloos en zo in Doldersum. Er komen ook KIP-pen in de andere kernen van Westerveld. Een andere primeur is dat op een aantal plekken in Westerveld door SWO met ondersteuning van het Ondernemersfonds zg. liggende verzorgingsplekken worden ingericht voor mensen met een ernstige beperking, zodat ook door deze mensen het verhaal beleefd kan worden. De verzorgingsplekken komen in de Van Swientuin (achter De Proefkolonie), Hoeve de Werkorst, Museum voor Valse Kunst, Bosbad Vledder en Grenzeloos en zo in Doldersum.

Kort Kolonienieuws

- Ondernemers in de Koloniën van Weldadigheid worden dit jaar opgeleid om gecertificeerde ambassadeurs te worden van de regio. De cursus **Gastheerschap in de Koloniën van Weldadigheid** moet leiden tot het beter klantgericht geven van informatie over het verhaal van de koloniën, waardoor gasten langer blijven of terug willen komen. De cursus wordt georganiseerd door het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid. De cursus start in Veenhuizen, maar zal ongetwijfeld ook vervolgd worden in Frederiksoord.
- Tijdens de **online bijeenkomst** werd een vraag gesteld over kansen op herbouw van de vroegere koloniemolens. Minne Wiersma vertelde dat een echte molen te kostbaar is om te bouwen en te exploiteren. Maar verklapte hij: een initiatiefnemer is aan het onderzoeken of er op de oude locatie iets kan komen dat een verbinding maakt met de oude molen. Er is dus nog hoop.
- Op dit moment bouwt kunstenaar **André**

Pielage een kunstwerk in de vorm van een ophaalbrug bij de zwaaihoek van de Westerbeeksluis aan het begin van de Vaartweg in Wilhelminaoord. Het kunstwerk is een geschenk van de provincie Drenthe aan de Gemeente Westerveld. De brugpaalen bevatten 200 jaar oude teksten uit het archief van de koloniën. De onthulling is in september.

- Wanda Torrenge gaat de website **www.frederiksoord.nl** beheren. De site wordt

ingericht als 'Een poort naar Frederiksoord'. Naast de toeristische trekpleisters is er ook ruimte voor andere ondernemers, verenigingen etc. uit Frederiksoord, Wilhelminaoord en Nijensleek. Vermelding op de website is gratis en is bedoeld als extra reclame. Voor info neem contact op via **info@frederiksoord.nl**.

- Het **Gevangenis museum in Veenhuizen** gaat uitbreiden. Peter Sluiter hoopt dat nog dit jaar gestart kan worden met de bouw.

Koninklijk Porselein

In Augustus 1820 viert Koning Willem I (1772-1843) zijn 48ste verjaardag. Van zijn vrouw, Koningin Wilhelmina (1774-1837) en hun kinderen ontvangt hij een 352-delig dessertservies.

Het servies, vervaardigd door de Belgische porseleinschilder Frédéric Faber, omvat borden van landgoederen, kastelen, kerken, stadsgezichten en andere gezichten op het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Daartussen zit ook een bord met een gezicht op de kolonie Frederiksoord. Het bord, met een doorsnede van 23,7 cm heeft als opschrift La Colonie Frederiks-oord. Prov. De Drenthe.

Met dank aan het Koninklijk Huisarchief en Wil Schackmann.

Reacties/Suggesties over *De Star* zijn welkom op **redactie@de-star.nl**. Via **www.de-star.nl** kunnen belangstellenden buiten het verspreidingsgebied een digitale versie van *De Star* aanvragen.

Denkt u er om dat u wijzigingen van uw e-mail-adres tijdig aan ons doorgeeft. In Museum *De Proefkolonie* en in het Logement Frederiksoord is altijd een gratis papieren versie verkrijgbaar.

Redactie - Tanneke Bloemendal, Peter Bom, Nico de Leeuw, André Tempelaar en Wanda Torrenge
Opmaak - Cor Krüter

SPONSOREN